

ТЕХНОЛОГІЯ ЛАЗЕРНОЇ РОЗМІРНОЇ ОБРОБКИ

Реквізити освітнього компоненту

Рівень вищої освіти *Перший (бакалаврський)*
Галузь знань *13 Механічна інженерія*
Спеціальність *131 Прикладна механіка*

Освітня програма

Інжиніринг-зварювання, лазерних та споріднених технологій

Статус дисципліни *вибіркова*

Форма навчання *денна (змішана)*

Рік підготовки *IV курс, 7 семестр*

Обсяг дисципліни *4,0 кредитів 120 годин*

Семестровий контроль/ *залік*

Контрольні заходи *модульна контрольна
робота, яку виконують у два етапи*

Розклад занять *лекції, практичні та
лабораторні роботи виконуються за розкладом на сайті*

< <https://kpi.ua/ru/web-rozklad> >

Мова викладання *українська*

Інформація ~~про керівника курсу~~

Лектор: *д.т.н., професор Котляров Валерій Павлович*

~~про керівника курсу~~ *kotlyarovv@ukr.net,
+380 99 385 6117*

викладачів

Практичні: Козирєв Олексій Сергійович +380 68 071 0051

*Лабораторні: Козирєв Олексій Сергійович
+380 68 071 0051*

Отформатировано: По правому краю

Розміщення курсу: _____

Електронний кампус та Moodle в
ПДН «Сікорський» <<https://do.ipk.kpi.ua/>>

Київ 2024

Програма освітнього компоненту

Програма освітнього компоненту

1. Опис освітнього компоненту, його мета, предмет вивчення та результати навчання

Освітній компонент “Технологія лазерної розмірної обробки” подовжує загальну технологічну підготовку фахівців з урахуванням специфіки побудови технологічних операцій лазерної розмірної обробки (ЛРО), що пов’язано із властивостями інструменту та результатів його застосування. Особливість технологічних операцій лазерної обробки полягає в тому, що фахівець має справу з не матеріальним, часто-густо не видимим інструментом у вигляді згустку потужної електромагнітної енергії, який набуває експлуатаційних (режимних) властивостей лише під час виконання операції, тому процедури її проектування та практичної реалізації докорінно відрізняються від подібних завдань не тільки з механічної обробки різанням, а й для інших, нетрадиційних методів, які відносяться до класу фізико-технічних методів обробки (ФТМО).

Метою викладання освітнього компоненту є надання студентам можливість оволодіння алгоритмом створення технологічної операції ЛРО, включаючи прецизійну, що передбачає таку послідовність дій для стандартних виробничих ситуацій:

- попередній оцінюючий аналіз можливостей інших нетрадиційних методів обробки, а також механічної обробки різанням, що торкається розмірних, якісних, показників продуктивності та собівартості, для обґрунтування вибору методу;
- аналіз можливих технологічних схем обробки (операційних ескізів) з цією ж метою; та створення нових на базі використання особливих властивостей інструменту;
- режимне забезпечення обраної (розробленої) схеми обробки з урахуванням вимог технічного завдання (ТЗ) та можливостей технологічного обладнання взагалі або до якого є доступ;
- складання вимог, в разі необхідності, у вигляді завдання на проектування технологічного оснащення операції додатковим пристосуванням з метою спеціалізації технологічного обладнання для забезпечення виконання критеріальних вимог ТЗ.

Таким чином, предметом освітнього компоненту є технологічне забезпечення обраного процесу формоутворення заданих елементів заготовки лазерним променем.

Ця мета може бути досягнута в разі засвоєння студентами наступних програмних результатів навчання відповідно до послідовності дій:

Компетентностей:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Отформатировано: По ширине, интервал после: 0
пт, междустрочный, одинарный

ФК 1. Здатність аналізу матеріалів, конструкцій та процесів на основі законів, теорій та методів математики, природничих наук і прикладної механіки.

ФК 3. Здатність проводити технологічну і техніко-економічну оцінку ефективності використання нових технологій і технічних засобів.

ФК 7. Здатність застосовувати комп'ютеризовані системи проєктування (CAD), виробництва (CAM), інженерних досліджень (CAE) та спеціалізоване прикладне програмне забезпечення для вирішення інженерних завдань з прикладної механіки.

ФК 9. Здатність представлення результатів своєї інженерної діяльності з дотриманням загальноприйнятих норм і стандартів.

ФК 10. Здатність описувати та класифікувати широке коло технічних об'єктів та процесів, що ґрунтуються на глибокому знанні та розумінні основних механічних теорій та практик, а також базових знаннях суміжних наук.

ФК 16. Здатність обирати оптимальні та розробляти нові технології та обладнання для лазерних та фізико-технічних процесів з метою підвищення продуктивності та контрольованості цих процесів.

ФК 17. Здатність впроваджувати та освоювати технологічні процеси виробництва нової продукції, перевіряти якість монтажу та налагодження при випробуваннях і здачі в експлуатацію нових зразків виробів, вузлів, деталей і конструкцій.

Результати навчання освітнього компонента деталізують такі програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою «*Інжиніринг зварювання, лазерних та споріднених технологій*»:

ПРН 7. Застосовувати нормативні та довідкові дані для контролю відповідності технічної документації, виробів і технологій стандартам, технічним умовам та іншим нормативним документам.

ПРН 8. Знати і розуміти основи інформаційних технологій, програмування, практично використовувати прикладне програмне забезпечення для виконання інженерних розрахунків, обробки інформації та результатів експериментальних досліджень.

ПРН 9. Знати та розуміти суміжні галузі (механіку рідин і газів, теплотехніку, електротехніку, електроніку) і вміти виявляти міждисциплінарні зв'язки прикладної механіки на рівні, необхідному для виконання інших вимог освітньої програми.

ПРН 23. Оптимально обирати, застосовувати, компонувати і перевіряти технічний стан та ресурс технологічного обладнання для лазерних та фізико-технічних технологій.

ПРН 24. Розробляти технологічні процеси та операції лазерних та фізико-технічних технологій з використанням їх переваг та особливостей.

ПРН 25. Розробляти технологічні процеси та операції лазерних та фізико-технічних технологій з використанням їх переваг та особливостей.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для успішного засвоєння матеріалу освітнього компонента необхідні знання, які одержуються студентом у попередніх курсах: «Технологічні системи у виробництві»; «Фізика взаємодії концентрованих потоків енергії з речовиною»; «Технології та устаткування зварювання плавленням, лазерних та споріднених процесів. Частина 2»;

Знання, які одержано під час вивчення освітнього компонента, забезпечують опанування наступного компонента курсів за навчальними планами підготовки бакалаврів: «Виробництво

отформатировано: Шрифт: не полужирный

отформатировано: Цвет шрифта: Авто

Добавлено примечание (Т1): обов'язковий абзац для всіх силабусів бакалавра нової ОП

отформатировано: украинский

інструментів, а саме: «Технологічні системи у виробництві»; «Фізика взаємодії концентрованих потоків енергії з речовиною»; «Технології та устаткування зварювання плавленням, лазерних та споріднених процесів. Частина 2».

Для успішного засвоєння матеріалу освітнього компоненту необхідні знання, які одержуються студентом у попередніх курсах: «Технологічні системи у виробництві»; «Фізика взаємодії концентрованих потоків енергії з речовиною»; «Технології та устаткування зварювання плавленням, лазерних та споріднених процесів. Частина 2».

Знання, які одержано під час вивчення освітнього компоненту, забезпечують опанування наступного компоненту курсів за навчальними планами підготовки бакалаврів: «Виробництво конструкцій», також в переддипломній практиці та дипломному проектуванні. Ці знання будуть в вжитті в разі навчання в магістратурі відповідної спеціальності

4.3. Зміст освітнього компоненту

4.3.1. Вступ. Мета та задачі освітнього компоненту

Необхідність опанування компетенціями та навичками проектування технологічних операцій.

Місія та місце виконання процедур створення технологічних операцій. Технологія виготовлення виробів, формування окремих їх елементів та створення з них корисних вузлів машин, самостійних приладів та конструкцій – чи можна вважати це наукою? Яку мету переслідують творці технологій, виконуючи своє призначення?

Розділ 1. Характеристики фізико-технічних технологій розмірної обробки

Розділ 1. Характеристики нетрадиційних методів фізико-технічних технологій розмірної обробки

Тема 1.1. Порівняння технологічних та техніко-економічних показників, виявлення переваг та недоліків лазерної розмірної обробки (ЛРО) в царині конкурентних фізико-технічних технологій.

Тема 1.2. Формування обґрунтованого висновку про переваги обраного виду технології.

Розділ 2. Фізичні основи лазерної розмірної обробки. Механізми та етапи руйнування матеріалу заготовки пучком лазерного випромінювання при формуванні оброблювального елементу виробу

Тема 2.1. Череда етапів впливу лазерного променя на заготовку. Їх кількісна та якісна залежність від параметрів опромінення останньої.

Тема 2.2. Види впливу опромінення на матеріал заготовки в залежності від її властивостей та характеристик променя.

Тема 2.3. Шляхи керування результатами лазерного опромінення: від нагрівання поверхні заготовки до реалізації керованого термоядерного синтезу.

Розділ 3. Умови та алгоритм проектування технологічної операції ЛРО

Тема 3.1. Умови та обставини проектування технологічної операції ЛРО, виходячи із робочого креслення виробу або ТЗ на його виготовлення.

Тема 3.2. Алгоритм проектування технологічної операції ЛРО

Розділ 4. Технологічні схеми обробки порожнин (отворів, лунок, щілин, пазів)

Тема 4.1. Схеми опромінення та вид інструменту відповідно до форми та розмірів попереку елементу заготовки, що обробляється. Обробка в «ближній» та «дальній» зонах.

отформатировано: Шрифт: не полужирный

отформатировано: Шрифт: не полужирный

4.1.1. Засоби перетворення пучка лазерного випромінювання у заготовку оброблюючого інструменту впливом на резонатор випромінювача

4.1.2. Перетворення променя за межами резонатору для формування інструменту у вигляді каустики променя відповідних розмірів та форми.

4.1.3. Особливості формування інструменту для формування **прецизійних** елементів некруглої форми мікро та нано розмірів.

4.1.4. Особливості схеми обробки та формування інструменту для виготовлення елементів **великих** розмірів (>1 мм).

Тема 4.2. Методи управління **поздовжньою** формою оброблювальних елементів.

4.2.1. Залежність **поздовжньої** форми мікро порожнин від схеми опромінення, шляхи збільшення її глибини.

4.2.2. Схеми формоутворення **глибоких** отворів з малим поперечком за рахунок використання явищ нелінійної оптики при обробці отворів з аспектною глибиною $h/d > 100$

Розділ 5. Методи визначення **та налагодження** режиму лазерної обробки порожнин

Тема 4.5. Методи управління **поздовжньою** формою порожнин.

Розділ 5. Методи визначення **та налагодження** режиму лазерної обробки порожнин

Тема 5.1. **Історична** довідка про авторів та їх розробок у царині визначення закономірностей та шляхів впливу на кількісні результати ЛРО.

Тема 5.2. **Прогнозування** результатів обробки за аналітичними моделями. **Оцінка** достовірності прогнозування.

Тема 5.3. **Проектування** режимів ЛРО за аналітичними моделями, **отриманими** **приближеним** рішенням рівняння теплопровідності твердих тіл.

Тема 5.4. **Експериментальні дослідження** та моделювання операцій ЛРО.

5.4.1. Проектування режимів ЛРО. **Одно** критеріальні задачі.

5.4.2. Проектування режимів ЛРО. **Багато** критеріальні задачі.

Тема 5.5. **Шляхи** параметричного **керування** режимом обробки

Тема 5.6. **Нережимні** методи підвищення якості ЛРО

5.4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Технологія лазерної обробки [Текст]: підручник./ В.П. Котляров. - Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, - 2010. – 308 с. **Доступ:** НТБ НТУУ «КПІ», сайт кафедри <http://ltft.kpi.ua/CAMPUS:https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254762>
2. Технологія лазерної розмірної обробки. [Текст] наочний навчальний посібник / В.П. Котляров. -Київ: НТУУ «КПІ», - 2023. – 210 с. **Доступ:** НТБ НТУУ «КПІ» <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/7907>, сайт кафедри <http://ltft.kpi.ua/ua/>, CAMPUS: <https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254769>
3. Чадюк В. О. Оптоелектроніка: від макро до нано. Передавання, перетворення та приймання оптичного випромінювання : навч. посіб. У 2-х кн. / В. О. Чадюк. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. – Кн. 1. – 376 с. (с. 254 – 291) CAMPUS: <https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=259710>
2. <https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=227810>

отформатировано: Шрифт: полужирный

отформатировано: Шрифт: полужирный

отформатировано: Шрифт: не курсив

отформатировано: Шрифт: полужирный

отформатировано: Шрифт: полужирный

отформатировано: Шрифт: полужирный

отформатировано: Шрифт: полужирный

отформатировано: Цвет шрифта: Синий

отформатировано: Шрифт: полужирный

отформатировано: Цвет шрифта: Синий

отформатировано: Основной шрифт абзаца, Шрифт: 14 пт, русский

Код поля изменен

отформатировано: подчеркивание, Цвет шрифта: Синий

отформатировано: украинский

отформатировано: Основной шрифт абзаца, Шрифт: 14 пт

3. Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт для студентів спеціальності 131 «Прикладна механіка» при їх спеціалізації «Лазерна техніка та комп'ютеризовані процеси фізико-технічної обробки матеріалів». К: НТУУ «КПІ імені І. Сікорського», - 22 с.; гриф MMI, протокол Н.-М. Ради MMI №11 від 26.06.2017 р. Доступ: [сайт кафедри](http://ltft.kpi.ua/ua/) <http://ltft.kpi.ua/ua/> [Campus: https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=237539](https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=237539)

4.

Додаткова література

1. Котлярів В.П., Шкляр С.Г. // Систематизація технологічних засад прецизійної лазерної обробки. / Вісник НТУУ «КПІ» серія «Mechanics and Advanced Technologies» - 2019. - №2 (83) С. 61 – 76. Доступ: НТБ НТУУ «КПІ, CAMPUS: <https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254722>
2. Котлярів В.П., // Інженерія оптимізації температурних джерел в лазерній прецизійній обробці / Київ. НТУУ «КПІ» Mech. Adv. Technol. Vol. 7, No. 2, 2023, pp. 243–256 CAMPUS: <https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254723>
3. Kotlyarov V.P., Kiyaschenko O.M. // Simplified Methodology for the Design of Technological providing for Operations of Laser Treatment. / Surface Engineering and Applied Electrochemistry, 2019, Vol. 55, No. 6, pp. 692 - 717. © Allerton Press, Inc., 2019. Доступ: <http://ltft.kpi.ua> CAMPUS: <https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254737>
4. Спосіб параметричного керування енергією лазерного променя. Котлярів В.П., Дубнюк В.Л. Патент України №106630 В23К 26/04 по заявці № u 2015 12532 від 18.12.2015, оп. 25.04. 2016, б. №8. CAMPUS: <https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254738>

Інформаційні ресурси

— (сайт КАМПУС'у)

Інформаційні ресурси

1. <http://ltft.kpi.ua/ua/>, (сайт кафедри ЛТ та ФТТ)
 2. <login.kpi.ua> (сайт CAMPUS)
 3. <library.ntu-kpi.kiev.ua> (сайт науково – технічної бібліотеки НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського»)
45. Методичні матеріали також доступні в Moodle в ПДН «Сікорський» < <https://do.ipk.kpi.ua/> або в аккаунті Kotlyarov.Valery@LLL.kpi.ua

Навчальний контент

5. Методика опанування освітнього компоненту

Навчальний матеріал освітнього компоненту викладається на заняттях згідно зі наступною структурою (табл. 1).

Таблиця 1. Структура викладання освітнього компоненту

Назви розділів та тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ. заняття	Лаборат. роботи	СРС
1	2	3	4	5	6
Вступ.					
Необхідність опанування компетенціями та навичками проектування технологічних операцій					

отформатировано: без подчеркивания

Код поля изменен

отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив, без подчеркивания, русский

отформатировано: без подчеркивания

отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,06 см, нумерованный + Уровень: 1 + Стиль нумерации: 1, 2, 3, ... + Начать с: 1 + Выравнивание: слева + Выровнять по: 1,25 см + Отступ: 1,88 см, Поз.табуляции: 0,5 см, по левому краю + нет в 0,75 см

отформатировано: Цвет шрифта: Синий

отформатировано: Шрифт: 11 пт

отформатировано: Цвет шрифта: Синий

отформатировано: Шрифт: 11 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт, без подчеркивания, Цвет шрифта: Авто

отформатировано: Шрифт: 11 пт

Код поля изменен

отформатировано: Гиперссылка, Шрифт: 12 пт, Цвет шрифта: Авто, украинский

отформатировано: Цвет шрифта: Авто, русский

отформатировано: Шрифт: не курсив

Отформатировано: По центру, интервал Перед: 18 пт, после: 0 пт

Код поля изменен

отформатировано: Цвет шрифта: голубой

отформатировано: Цвет шрифта: голубой

отформатировано: Цвет шрифта: голубой

отформатировано: Шрифт: не курсив

отформатировано: русский

отформатировано: Основной шрифт абзаца, Цвет шрифта: голубой, Граница: (Без границ), Узор: Нет

Код поля изменен

отформатировано

отформатировано: Шрифт: 10 пт

Отформатировано

отформатировано: Шрифт: 10 пт, полужирный

отформатировано: Шрифт: 12 пт, полужирный

отформатировано: Шрифт: 10 пт

Отформатировано

отформатировано: Шрифт: курсив

Отформатировано

отформатировано: Шрифт: курсив

отформатировано: Шрифт: 10 пт, не полужирный

Отформатировано

Назви розділів та тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ. заняття	Лаборат. роботи	СРС
1	2	3	4	5	6
Місія та місце виконання процедур створення технологічних операцій. Технологія виготовлення виробів, формування окремих їх елементів та створення з них корисних вузлів машин, самостійних приладів та конструкцій – чи можна вважати це наукою? Яку мету переслідують творці технологій, виконуючи своє призначення? Огляд змісту кредитного модулю, його структури, призначення, навчальна база та місце в системі підготовки фахівця.	21	14	1	1	1
Разом вступ	1	1			
Розділ 1. Характеристики фізико-технічних технологій розмірної обробки					
Характеристики нетрадиційних методів розмірної обробки					
Тема 1.1. Порівняння технологічних та техніко-економічних показників, виявлення переваг та недоліків лазерної розмірної обробки (ЛРО) в царині конкурентних фізико-технічних технологій. Тема 1.1. Порівняння технологічних та техніко-економічних показників, виявлення переваг та недоліків лазерної розмірної обробки (ЛРО)	51	0.51	20.5	-	21
Тема 1.2. Формування обґрунтованого висновку про переваги обраного виду технології.	1	0.5	0.5	-	-
Разом за розділом 1	52	1	21	-	21
Розділ 2. Фізичні основи лазерної розмірної обробки. Механізми та етапи руйнування матеріалу заготовки пучком лазерного випромінювання при формуванні оброблювального елемента виробу					
Розділ 2. Фізичні основи лазерної розмірної обробки. Етапи руйнування матеріалу заготовки пучком лазерного випромінювання					
Тема 2.1. Черета етапів впливу лазерного променя на заготовку. Їх кількісна та якісна залежність від параметрів опромінення останньої. Тема 2.1. Етапи діяння лазерного променя на заготовку	2.5	10.5	21	-	21
Тема 2.2. Види впливу опромінення на матеріал заготовки в залежності від її властивостей та характеристик променя. Тема 2.2. Види впливу опромінення на матеріал заготовки	1.5	20.5	1	-	12
Тема 2.3. Шляхи керування результатами лазерного опромінення: від нагрівання поверхні заготовки до реалізації керованого термоядерного синтезу. Тема 2.3. Шляхи керування результатами лазерного опромінення	53	1	21	-	12
Разом за розділом 2	157	42	52	-	63
Розділ 3. Умови та алгоритм проектування технологічної операції ЛРО					
Розділ 3. Умови та алгоритм проектування технологічної операції ЛРО					
Тема 3.1. Умови та обставини проектування технологічної операції ЛРО, виходячи із робочого креслення виробу або ІЗ на його виготовлення. Тема 3.1. Обставини та умови проектування	2.5	1	20.5	1	21
Тема 3.2. Алгоритм проектування технологічної операції ЛРО. Тема 3.2. Алгоритм проектування технологічної операції ЛРО	2.57	31	20.5	1	21
Разом за розділом 3	512	42	41	-	42
Модульна контрольна робота 1					
Розділ 4. Технологічні схеми обробки порожнин (отворів, дунок, щілин, пазів) різноманітної форми та розмірів					
Розділ 4. Технологічні схеми обробки порожнин (отворів, дунок, щілин, пазів) різноманітної форми та розмірів					
Тема 4.1. Схеми опромінення та вид інструменту відповідно до форми та розмірів попереку елемента заготовки, що обробляється. Обробка в «ближній» та «дальній» зонах.					
4.1.1. Засоби перетворення пучка лазерного випромінювання у заготовку оброблюючого інструменту впливом на резонатор випромінювача	5	21	12		42
4.1.2. Перетворення проміню за межами резонатору для формування інструменту у вигляді каустики променя відповідних розмірів та форми.	3	1	1		1
4.1.3. Особливості формування інструменту для формування прецизійних елементів некруглої форми мікро та нано розмірів.	3	1	1		1
4.1.4. Особливості схеми обробки та формування інструменту для виготовлення елементів великих розмірів (>1 мм). Тема 4.1. Методи управління формою попереку порожнини	34	1	1	1	1
Тема 4.2. Методи управління позовдовжньою формою оброблювальних елементів.					
4.2.1. Залежність позовдовжньої форми мікро порожнин від схеми опромінення, шляхи збільшення її глибини.	2	12	1		2

Назви розділів та тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ. заняття	Лаборат. роботи	СРС
1	2	3	4	5	6
4.2.2. Схеми формоутворення глибоких отворів з малим поперечком за рахунок використання явища нелінійної оптики при обробці отворів з аспектною глибиною $f/d > 100$					
Тема 4.2. Формування та перетворення каустики пучка випромінювання як інструменту	62	1	2		1
Тема 4.3. Схеми формоутворення глибоких отворів з малим поперечком	4	1	2	-	1
Тема 4.4. Схеми обробки точних та отворів складного профілю	35	1	2	-	21
Тема 4.5. Методи управління повздоваженням формою порожнини	5	1	2	-	2
Разом за розділом 4	2418	67	105	-	86
Розділ 5. Методи визначення та налагодження режиму лазерної обробки порожнини					
Методи визначення режиму лазерної обробки порожнини					
Тема 5.1. Історична довідка про авторів та їх розробок у царині визначення закономірностей та шляхів впливу на кількісні результати ЛРО	81	21	2	2	2
Тема 5.1. Прогнозування результатів обробки за аналітичними моделями					
Тема 5.2. Прогнозування результатів обробки за аналітичними моделями. Оцінка достовірності прогнозування	5	1		2	2
Тема 5.3. Проектування режимів ЛРО за аналітичними моделями, отриманими приближеним рішенням рівняння теплопровідності твердих тіл	7	2	1	2	2
Тема 5.4. Експериментальні дослідження та моделювання операцій ЛРО	9			2	
5.4.1. Проектування режимів ЛРО. Одно критеріальні задачі	13	4	1	6	32
5.4.2. Проектування режимів ЛРО. Багато критеріальні задачі	18	62	22	6	4
Тема 5.2. Проектування режимів ЛРО за аналітичними моделями					
Тема 5.3. Дослідження та моделювання операцій ЛРО	16	6	4	2	4
Тема 5.4. Проектування режимів ЛРО. Одно критеріальні задачі	18	4	2	6	6
Тема 5.5. Проектування режимів ЛРО. Багато критеріальні задачі	26	6	4	6	10
Тема 5.5. Шляхи параметричного керування режимом обробки	7	3	2	-	2
Тема 5.7. Нерезимні методи підвищення якості ЛРО	6	3	1	-	2
Разом за розділом 5	7766	2023	149	18	2516
Модульна контрольна робота 2	1				1
РГР	1510	-	-	-	1510
Екзамени	3010				3010
Всього годин	18012	36	3618	18	9048

5.1. Лекційні заняття

5.1. Таблиця 2. Темі лекційних занять

№ з/нд ек	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, завдання на СРС з посиланням на літературу)
1	Вступ. Мета та задачі освітнього компоненту.
	Необхідність опанування компетенціями та навичками проектування технологічних операцій. Місія та місце виконання процедур створення технологічних операцій. Технологія виготовлення виробів, формування окремих їх елементів та створення з них корисних вузлів машин, самостійних приладів та конструкцій – чи можна вважати це наукою? Яку мету переслідують творці технологій, виконуючи своє призначення?
	Розділ 1. Характеристики фізико-технічних технологій розмірної обробки
1.1	Тема 1.1. Місце лазерної розмірної обробки у системі фізико-технічних технологій розмірної обробки. Формування обґрунтованого висновку про переваги обраного виду технології електрофізичних та електрохімічних методів (ЕФХМО). Порівняння (ЕФХМО) за техніко-економічними показниками у різних умовах обробки Література: базова - [1], стор. 8-11; [2], Пр. 1, сл. № 10-12,

64	Тема 4.1. Схеми опромінення та вид інструменту відповідно до форми та розмірів поперекі елементу заготовки, що обробляється. Обробка в «ближній» та «дальній» зонах. 4.1.1. Засоби перетворення пучка лазерного випромінювання у заготовку обробляючого інструменту впливом на резонатор випромінювача 4.1.2. Перетворення проміню за межами резонатору для формування інструменту у вигляді каустики променя відповідних розмірів та форми. Завдання на СРС: Побудувати оптичну систему для формування пучка лазерного випромінювання складного поперечного профілю та концентрації його енергії на поверхню заготовки. Вибрати тип та накреслити оптичну схему для проєкційної обробки вікна квадратної поперечної форми 50×50 мкм у півці з хрому завтовшки 10 мкм на поверхні скляної пластинки. 4.1.3. Особливості формування інструменту для формування прецизійних елементів некрутлої форми мікро та нано розмірів. Завдання на СРС: Визначити шляхи керування умовами опромінення заготовки заданої товщини в операціях виготовлення точних мікро отворів або складного за формою поперекі заготовки. Вибрати тип та накреслити оптичну схему для проєкційної обробки вікна квадратної поперечної форми 50×50 мкм у півці з хрому завтовшки 10 мкм на поверхні скляної пластинки. Дайте визначення «довжини Релея» та пов'яжіть її з товщиною заготовки. Яким чином розповсюджується промінь з інтенсивністю $> 10^{15}$ Вт/см² в прозорих діелектриках? 4.1.4. Особливості схеми обробки та формування інструменту для виготовлення елементів великих розмірів (≥ 1 мм). Тема 4.1. Методи управління формою поперекі порожнини Технологічні схеми формування розмірних елементів виробу Обробка у «дальній» та «ближній» зоні. Проєкційні схеми обробки: розрахунок параметрів проєкційної системи, габаритний розрахунок. Приклади обробки у дальній зоні. Література: базова – [1], стор. 36-42; [2], Пр. 3, сл. № 2-17, додаткова [1]. Завдання на СРС: Обробка у «дальній» зоні: які отвори за поперечним зрізом можна обробити у «дальній» зоні. Вибрати, накреслити та розрахувати оптичну систему для обробки кільцевої порожнини $\varnothing 10$ мм шириною 0,1 мм пучком випромінювання лазера на гранаті діаметром 10 мм та з кутовим розходженням 0,005 рад. Прийняти показник переломлення матеріалу оптичних елементів рівний 1,5. Проєкційна схема обробки отворів складної форми у тонких заготовках. Побудувати оптичну систему для формування пучка лазерного випромінювання складного поперечного профілю та концентрації його енергії на поверхню заготовки. Вибрати тип та накреслити оптичну схему для проєкційної обробки вікна квадратної поперечної форми 50×50 мкм у півці з хрому завтовшки 10 мкм на поверхні скляної пластинки. Випромінювач на рубіні з довжиною хвилі $\lambda = 0,6943$ мкм, діаметром пучка 5 мм з кутом розходження 0,003 рад. Скласти схему активно-проєкційної оптичної системи для використання з лазером на парах міді, який має коефіцієнт підсилення активного середовища $\alpha = 10^2$ см⁻¹. Література: додаткова [1]
74, 5, 6	Тема 4.2. Методи управління подовжньою формою оброблювальних елементів. 4.2.1. Залежність подовжньої форми мікро порожнин від схеми опромінення, шляхи збільшення її глибини Завдання на СРС: Форми подовжнього профілю отворів та лунок та вплив на нього параметрів опромінення. Формування циліндричної світлової трубки. Скласти оптичну схему для обробки циліндричного отвору діаметром $\varnothing 0,3$ мм у заготовці товщиною 3 мм у циліндричній світловій трубці для таких параметрів пучка випромінювання: діаметр 10 мм, кут розходження 0,002 рад, $\lambda = 1,06 \cdot 10^{-6}$ мкм. 4.2.2. Схеми формування глибоких отворів з малим поперекі за рахунок використання явищ нелінійної оптики при обробці отворів з асептною глибиною $h/d > 100$ Тема 4.2. Формування та перетворення каустики пучка випромінювання як інструменту Проєкційна схема обробки отворів складної форми у тонких заготовках. Завдання на СРС: Побудувати оптичну систему для формування пучка лазерного випромінювання складного поперечного профілю та концентрації його енергії на поверхню заготовки. Вибрати тип та накреслити оптичну схему для проєкційної обробки вікна квадратної поперечної форми 50×50 мкм у півці з хрому завтовшки 10 мкм на поверхні скляної пластинки. Завдання на СРС: Основи нелінійної оптики. Явище багато фотонного поглинання. Умови перетворення частоти променя (генерація 2, 3 ...гармоніки) Література: базова [3] стор. 259 – 267, додаткова – [1]
8	Тема 4.3. Схеми формування глибоких отворів з малим поперекі за рахунок використання явищ нелінійної оптики при обробці отворів з асептною глибиною $h/d > 100$ Складності обробки глибоких отворів ($l > 10 \cdot d$) свердленням (механо обробка) пов'язані як з поєднанням охолоджувальної рідини в зону обробки, так і з відведенням стружки через гвинтові канавки спірального свердла. Тому свердла для глибокого свердлення виготовляють плоскими та нулетіями. При променистій обробці (лазерна або електронно-променева) труднощі пов'язані зі складністю створення на дні отвору, що обробляється, теплове джерело високої густини потужності $W_p > 10^7$ Вт/см² внаслідок явища дифракції, що надає подовжньому профілю каустики променя форму гіперболоїда обертавання з мінімальним розміром горловини у фокальній площині лінзи (об'єктиву) при нульовому значенні кута розбіжності променя θ. Способи подолання цих перешкод. Трансфокатори. Застосування високо-інтенсивних променів. Завдання на СРС: Основи нелінійної оптики. Явище багато фотонного поглинання. Умови перетворення частоти променя (генерація 2, 3 ...гармоніки) Література – базова [2]

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт
отформатировано: Шрифт: 12 пт
отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив
Отформатировано: Стиль2, Уровень 1, Поз.табуляции: нет в 0,05 см
отформатировано: Шрифт: 11 пт, полужирный, не курсив
отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив
Отформатировано: Стиль2, Поз.табуляции: нет в 0 см
отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив
отформатировано: Шрифт: 11 пт
отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив
Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт
отформатировано: английский (США)
Отформатировано: интервал Перед: 0 пт
отформатировано: Шрифт: 12 пт
отформатировано: Шрифт: 12 пт, полужирный
отформатировано: Шрифт: 12 пт
Отформатировано: Отступ: Слева: -0,2 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт
отформатировано: английский (США)
отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив
Отформатировано
отформатировано: Шрифт: 11 пт
Отформатировано
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, украинский
отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив
Отформатировано
отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив
Отформатировано
Отформатировано

8	Тема 4.4. Схеми обробки точних мікро-отворів. Мікро-отвори найчастіше використовують для керування дозами рідини або газу в медичних системах, в авіаприладах для автоматизації роботи виконавчих елементів системи та інформативного їх забезпечення. При цьому часто нормується не його розмір, а пропускна здатність. Тому при їх виготовленні потрібно автоматизувати процес обробки з нормованою витратою газу (повітря) через отвір. Не завжди при виконанні технічного завдання та його впровадження у виробництві відеутис технологічне обладнання, яке здатне досягти відповідних результатів. Чи є можливість модернізувати те обладнання, яке є, для використання в розробленій операції? Тут є шляхи виконання замовлення. Завдання на СРС: Визначити шляхи керування умовами опромінення заготовки заданої товщини в операції виготовлення точних мікро-отворів або складного за формою понереку. Де треба розташовувати заготовку в каустиці лазерного променя? Дайте визначення «довжини Релея» та пов'яжіть її з товщиною заготовки. Яким чином розповсюджується промінь з інтенсивністю $> 10^{15} \text{ Вт/см}^2$ в прозорих діелектриках? Література базова [1] Література додаткова [1]
9	Тема 4.5. Методи управління повздовжньою формою порожнини Методи керування повздовжнім профілем порожнини. Ненаскрізні та наскрізні порожнини. Циліндрична світлова трубка (ЦСТ). Література: базова – [1], стор. 43-50; [2], Пр. 3, сл. № 21-25 Шляхи незалежного керування повздовжньою формою оброблюемого елемента виробу. Література: базова – [1], стор. 43-53; [2], Пр. 3, сл. № 21-25 Завдання на СРС: Форми подовжнього профілю отворів та лунок та вплив на нього параметрів опромінення. Формування циліндричної світлової трубки. Скласти оптичну схему для обробки циліндричного отвору діаметром $\varnothing 0,3 \text{ мм}$ у заготовці товщиною 3 мм у циліндричній світловій трубці для таких параметрів пучка випромінювання: діаметр 10 мм, кут розходження $0,002 \text{ рад}$, $\lambda = 1,06 \cdot 10^{-6} \text{ м}$.
Розділ 5. Методи визначення та реалізації режиму лазерної обробки порожнини	
107, 8	Тема 5.1. Історична довідка про авторів та їх розробок у царині визначення закономірностей та шляхів впливу на кількісні результати ЛРО Тема 5.2. Прогнозування результатів обробки за аналітичними моделями. Оцінка достовірності прогнозування. Тема 5.3. Прогнозування результатів обробки за аналітичними моделями Методи прогнозування результатів лазерної розмірної обробки. Особливості аналітичного та експериментального методів проєктування. Методика розробки аналітичних (функціональних) моделей процесу лазерної обробки; теплові концепції формоутворення порожнини. Феноменологічна модель. Обмеження в використанні аналітичних моделей. Література: базова – [1], стор. 53-62; [2], Пр. 4, сл. № 2-11 Завдання на СРС: Порівняльні характеристики розрахункових результатів прогнозування операцій обробки отворів за аналітичними моделями, причини недостатньої точності розрахунків. Розрахувати результати обробки заготовки із сталі 18Х2Н4ВА ($L_u = 8100 \text{ кДж/кг}$, $\rho = 7,8 \cdot 10^{-3} \text{ кг/см}^3$, $k = 0,3 \text{ Вт/(см.град)}$, $c = 0,6 \text{ кДж/(кг.град)}$, $a = 0,07 \text{ см}^2/\text{с}$, $T_u = 3010^\circ\text{C}$, $T_{пл} = 1520^\circ\text{C}$, $A = 0,67$) за таких умов опромінювання: $E = 5 \text{ Дж}$, $\tau = 500 \text{ мкс}$, $d_0 = 10^{-2} \text{ см}$, $D = 1,6 \text{ см}$, $F = 10 \text{ см}$, $\Delta F = 0$. Порівняти між собою одержані результати та оцінити їх з позицій точності передв'іщення. Література додаткова [3]
108, 9	Тема 5.3. Проєктування режимів ЛРО за аналітичними моделями, отриманими приближеним рішенням рівняння теплопровідності твердих тіл. Завдання на СРС: Визначити наведення спрощення рішення рівняння теплопровідності для аналітичного його перетворення при розробці розрахункових моделей для проєктування режимів обробки у металевих заготовках. Чим відрізняються схеми опромінення отворів з низькими вимогами до точності їх розмірів, але з підвищеною продуктивністю від тих, що більш точні? Література додаткова [3]. Тема 5.2. Проєктування режимів ЛРО за аналітичними моделями Розрахунок режимів обробки квазістаціонарним імпульсом: схема формування лунки; вихідна теплова модель; часткові рішення для задачі формування неглибоких порожнин, для глибоких отворів, для глибоких циліндричних отворів, для глибоких циліндричних отворів у заготовках із теплопровідних матеріалів. Метод обробки порожнин пучками випромінювання в частотно-імпульсному режимі. Схема формування лунки. Література: базова – [1], стор. 63-71; [2], Пр. 4, сл. № 12-19 Завдання на СРС: Розрахункові моделі проєктування режимів лазерної обробки отворів із підвищеною якістю результатів (за Steffen-ом). За рахунок яких допущень досягнуто аналітичне рішення рівняння теплопровідності нагріву заготовки лазерним опромінюванням. Чим відрізняються режими обробки “гладким” імпульсом отворів у тонких заготовках, глибоких отворів, отворів циліндричної повздовжньої форми, та отворів у теплопровідних матеріалах? Визначити режими обробки лунки діаметром 10^{-2} см та глибиною $0,05 \text{ см}$ у заготовці із латуні ЛС59 ($L_u = 5,1 \text{ кДж/кг}$, $T_u = 2500^\circ\text{C}$, $T_{пл} = 1230^\circ\text{C}$, $k = 1,17 \text{ Вт/(см.град)}$, $a = 0,34 \text{ см}^2/\text{с}$, $\rho = 6,2 \cdot 10^{-3} \text{ кг/см}^3$) одним імпульсом вільної генерації (ВГ), який можна прийняти як “квазістаціонарний” при інтенсивності опромінювання $I \leq 10^8 \text{ Вт/см}^2$. Що зміниться у режимах опромінювання, якщо виконати вимогу формування отвору циліндричної форми?

отформатировано: Шрифт: полужирный

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: -0,4 см, Выступ: 0,2 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: 12 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: 12 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: -0,2 см, Первая строка: 0,05 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: 12 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт

149-14	Тема 5.4. Експериментальні дослідження та моделювання операцій ЛРО. Експериментальні методи вибору режимів обробки: одно факторні методи досліджень процесу; методика активного багатофакторного експерименту для визначення режимів лазерної обробки. Класифікація факторів за керованістю та мінливістю. Огляд методів ранжування керуємих факторів. Література: базова – [1], стор. 75-83; [2], Пр. 5, сл. №2-8 Завдання на СРС: Методика однофакторних експериментальних досліджень процесу лазерної обробки отворів. Навести (у якісному поданні) результати впливу параметрів пучка випромінювання та умов обробки на розміри отворів (діаметр та глибину). Основні висновки по результатах одно факторних досліджень: можливість вибору режимів обробки та керування процесом. Дані математичного моделювання процесу за цими результатами: їх прийнятність для проектування операцій. Визначити за графіками експериментальних одно факторних досліджень режими обробки отворів діаметром 0,3 мм та глибиною 1,5 мм у заготовці із сталі 45 за умов одно імпульсного та багато імпульсного опромінювання. Чи можливо рішення багато критеріальних задач за допомогою цих даних. 5.4.1. Проектування режимів ЛРО. Одно критеріальні задачі. Класифікація факторів за керованістю та мінливістю. Огляд методів ранжування керуємих факторів. Аналіз значності впливу факторів процесу на розмірні результати обробки. Методика експериментальні плани, ранжировочні ряди керуємих факторів по їх впливу на поперечну та повздовжню форму порожнини, на точність обробки. Література: базова – [1], стор. 83-114, 39-51; [2], Пр. 5, сл. №9-17. 5.4.2. Проектування режимів ЛРО. Багато критеріальні задачі. Тема 5.3. Дослідження та моделювання операцій ЛРО Експериментальні методи проектування операцій лазерної розмірної обробки (1) Експериментальні методи вибору режимів обробки: одно факторні методи досліджень процесу; методика активного багатофакторного експерименту для визначення режимів лазерної обробки. Класифікація факторів за керованістю та мінливістю. Огляд методів ранжування керуємих факторів. Література: базова – [1], стор. 75-83; [2], Пр. 5, сл. №2-8 Завдання на СРС: Методика однофакторних експериментальних досліджень процесу лазерної обробки отворів. Навести (у якісному поданні) результати впливу параметрів пучка випромінювання та умов обробки на розміри отворів (діаметр та глибину). Основні висновки по результатах одно факторних досліджень: можливість вибору режимів обробки та керування процесом. Дані математичного моделювання процесу за цими результатами: їх прийнятність для проектування операцій. Визначити за графіками експериментальних одно факторних досліджень режими обробки отворів діаметром 0,3 мм та глибиною 1,5 мм у заготовці із сталі 45 за умов одно імпульсного та багато імпульсного опромінювання. Чи можливо рішення багато критеріальних задач за допомогою цих даних. Література додаткова [3] стор 697 - 710 Завдання на СРС: Обґрунтувати необхідність багато факторної методики досліджень процесів лазерної розмірної обробки, як єдиної в умовах складної взаємодії багатьох фізичних та хімічних явищ у зоні опромінювання. Етапи досліджень в умовах значущого діяння великої кількості факторів. Експериментальні плани, які ефективні з економічних та часових міркувань на етапі передпланування експериментів. Умови використання компромісних планів Бродського, методика їх побудови для одержання моделі процесу з визначеним складом. Логічне обґрунтування набору факторів, які включаються до постульованої моделі процесу. Скласти план експерименту на етапі передпланування для таких умов: - насичений план типу ДФЕ для оцінки ефективності лише лінійних членів для трьох факторів: енергії, кута розходження та фокусної відстані фокусуєючої системи; - компромісний план для моделі другого порядку за умови значущої дії лінійних, квадратичних та парних ефектів усіх факторів з першим: $y = a_0 + \sum_{i=1}^n a_i x_i + \sum_{i=1}^n a_{ii} x_i^2 + \sum_{i=2}^n a_{ii} x_i x_i,$ де: x_1 – енергія випромінювання, x_2 – тривалість імпульсу, x_3 – кут розходження пучка випромінювання. Ранжировочний ряд впливу керуємих факторів на розмірні показники процесу лазерної обробки отворів: діаметр та глибину для ненаскрізних отворів та діаметр вхідної та вихідної частин – для наскрізних отворів. Література: базова – [1], стор. 75-83; [2], Пр. 5, сл. №2-8 Завдання на СРС: Формування узагальненого показника відхилення дійсної повздовжньої форми отворів від заданої для його використання з метою пошуку оптимального режиму обробки. Ранжировочний ряд впливу керуємих факторів процесу на узагальнений показник якості форми. Розрахувати коефіцієнт варіації розмірів отворів після лазерної обробки, якщо поле розсіяння їх діаметрів не перевищує поле допуску 9 квалітету, а номінальний розмір – 0,08 мм. Література додаткова Завдання на СРС: Чому багатокритеріальність задач проектування технологічних операцій лазерної обробки спонукає до використання експериментальних методів оптимізації? Шляхи подолання багатокритеріальності для спрощення оптимізаційних задач. Поняття узагальненої
--------	--

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: 12 пт

отформатировано: Шрифт: 10 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт

Отформатировано: Обычный, Поз.табуляции: 0,5 см, по левому краю + 1 см, по левому краю

отформатировано: Шрифт: 11 пт, не курсив, Цвет шрифта: Авто

отформатировано: Шрифт: 11 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Код поля изменен

Отформатировано: Обычный, Поз.табуляции: 0,5 см, по левому краю + 1 см, по левому краю + 11,38 см, по левому краю

отформатировано: Шрифт: 11 пт

Отформатировано: Обычный, Поз.табуляции: 0,5 см, по левому краю + 1 см, по левому краю + 11,38 см, по левому краю

	функцій бажаності. Алгоритм експериментального методу оптимізації з використанням функцій бажаності. Навести приклади формування цих функцій. Спроектувати технологічну операцію лазерної обробки отворів Ø0,4H12 конічної форми (з конусоподібністю 0,4 мм) у заготовках корпусів ін'єкційних голок завтовшки 3 мм. Тривалість операції не повинна перевищувати 25 с. Матеріал заготовки - латунь ЛС59 ($L_{\text{пл}} = 5,1 \text{ кДж/кг}$, $T_{\text{пл}} = 2500^\circ\text{C}$, $T_{\text{пл}} = 1230^\circ\text{C}$, $k = 1,17 \text{ Вт/(см. град)}$, $a = 0,34 \text{ см}^2/\text{с}$, $\rho = 6,2 \cdot 10^{-3} \text{ кг/см}^3$). Використати дані експериментальних досліджень по моделюванню процесу обробки таких отворів. Література додаткова [3] стор. 696 - 717
12	Тема 5.3. Дослідження та моделювання операцій ЛРО (подовження) Експериментальні методи проєктування операцій лазерної розмірної обробки (1) Експериментальні методи вибору режимів обробки: одно-факторні методи досліджень процесу; методика активного багатфакторного експерименту для визначення режимів лазерної обробки. Класифікація факторів за керуваністю та мінливістю. Огляд методів рангування керуємих факторів. Аналіз значимості впливу факторів процесу на розмірні результати обробки. Методика, експериментальні плани, ранжировочні ряди керуємих факторів по їх впливу на поперечну та повздожню форму порожнини, на точність обробки. Література: базова — [1], стор. 83-114, 39-51; [2], Пр. 5, сл. №9-17 Завдання на СРС: Обґрунтувати необхідність багат факторної методики досліджень процесів лазерної розмірної обробки, як єдиної в умовах складної взаємодії багатьох фізичних та хімічних явищ у зоні опромінювання. Етапи досліджень в умовах значущого діяння великої кількості факторів. Експериментальні плани, які ефективні з економічних та часових міркувань на етапі передпланування експериментів. Умови використання компромісних планів Бродського, методика їх побудови для одержання моделі процесу з визначенням складом. Логічне обґрунтування набору факторів, які виключаються до постульованої моделі процесу. Скласти план експерименту на етапі передпланування для таких умов: - насичений план типу ДФЕ для оцінки ефективності лише лінійних членів для трьох факторів: енергії, кута розходження та фокусової відстані фокусуєної системи; - компромісний план для моделі другого порядку за умови значущої дії лінійних, квадратичних та парних ефектів усіх факторів з першим: $y = a_0 + \sum_{i=1}^n a_i x_i + \sum_{i=1}^n a_{ii} x_i^2 + \sum_{i=2}^n a_{ii} x_i x_i,$ де: x_1 — енергія випромінювання, x_2 — тривалість імпульсу, x_3 — кут розходження пучка випромінювання. Ранжировочний ряд впливу керуємих факторів на розмірні показники процесу лазерної обробки отворів: діаметр та глибину для ненаскрізних отворів та діаметр вхідної та вихідної частин — для наскрізних отворів. Література: базова — [1], стор. 75-83; [2], Пр. 5, сл. №2-8 Завдання на СРС: Методика однофакторних експериментальних досліджень процесу лазерної обробки отворів. Навести (у якісному поданні) результати впливу параметрів пучка випромінювання та умов обробки на розміри отворів (діаметр та глибину). Основні висновки по результатах одно-факторних досліджень: можливість вибору режимів обробки та керування процесом. Дані математичного моделювання процесу за цими результатами: їх прийнятність для проєктування операцій. Визначити за графіками експериментальних одно-факторних досліджень режими обробки отворів діаметром 0,3 мм та глибиною 1,5 мм у заготовці із сталі 45 за умов одно-імпульсного та багато імпульсного опромінювання. Чи можливо рішення багато-критеріальних задач за допомогою цих даних. Література додаткова [3]
13	Тема 5.3. Дослідження та моделювання операцій ЛРО (подовження) Експериментальні методи проєктування операцій лазерної розмірної обробки (3) Якість результатів обробки; врахування під час проєктування режимів вимог до відтворюваності результатів, якості поверхні, стану прилеглого до поверхні шару матеріалу. Вимоги до кутових та просторових характеристик пучка випромінювання. Література: базова — [1], стор. 135-145; [2], Пр. 6, сл. №17-21 Завдання на СРС: Показники якості отворів після лазерної обробки. Якою величиною зручно та інформативно описувати нестабільність розмірів отворів в умовах дрейфу рівня настройки? Ранжировочний ряд факторів процесу по їх впливу на показник відтворюваності розмірів отворів. Приклад проєктування операції виготовлення серії наскрізних отворів з нормованою точністю розмірів з використанням математичної моделі процесу обробки. Література додаткова [3]
14	Тема 5.4. Проєктування режимів ЛРО. Одно-критеріальні задачі Практика використання експериментального проєктування Приклад проєктування операції для лазерної розмірної обробки отворів заданого розміру. Література: базова — [1], стор. 93-100, 26-27, 41-44, 48-51, 56-57; [2], Пр. 6, сл. №2-10 Завдання на СРС: Скласти набір (з трьох) факторів, які найбільш значуще впливають на: - розміри ненаскрізних отворів; - розміри наскрізного отвору. Привести приклад повно-факторного плану для цих факторів, визначити необхідну кількість експериментальних точок. На яких рівнях треба фіксувати залишки значущих факторів для одержання найменших по розмірам отворів. Література додаткова

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

15	Тема 5.4. Проектування режимів ЛРО. Одно-критеріальні задачі (подовження). Приклад проектування операцій обробки профільних отворів. Приклад вибору режимів обробки порожнин з заданою точністю. Проектування операцій з урахуванням вимог до якості поперечної та повздожної форми порожнин. Можливість виготовлення порожнин із заданими відхиленнями повздожнього профілю. Література: базова – [1], стор. 100-118; [2], Пр. 6, сл. № 10-16 Завдання на СРС: Формування узагальненого показника відхилення дійсної повздожної форми отворів від заданої для його використання з метою пошуку оптимального режиму обробки. Ранжировочний ряд впливу керуємих факторів процесу на узагальнений показник якості форми. Розрахувати коефіцієнт варіації розмірів отворів після лазерної обробки, якщо поле розсіювання їх діаметрів не перевищує поле допуску 9-квалітету, а номінальний розмір – 0,08 мм. Література додаткова
16 17 18	Тема 5.5. Проектування режимів ЛРО. Багато-критеріальні задачі Оптимізація операцій лазерної розмірної обробки. Узагальнена функція бажаності. Приклад оптимізації операцій лазерної обробки конічних отворів із заданою точністю та максимальною продуктивністю. Методи перетворення багатокритеріальних задач в однокритеріальні (метод невизначених множників Лагранжа, штрафних функцій). Література базова – [1], стор. 118-129; [2] Пр. 6, сл. № 10-16; Пр. 7; сл. № 2-18, Пр. 8, сл. № 2-18 Завдання на СРС: Чому багатокритеріальність задач проектування технологічних операцій лазерної обробки спонукає до використання експериментальних методів оптимізації? Шляхи подолання багатокритеріальності для спрощення оптимізаційних задач. Поняття узагальненої функції бажаності. Алгоритм експериментального методу оптимізації з використанням функцій бажаності. Навести приклади формування цих функцій. Спроектувати технологічну операцію лазерної обробки отворів Ø0,4H12 конічної форми (з конусоподібністю 0,4 мм) у заготовках корпусів ін'єкційних голок завтовшки 3 мм. Тривалість операції не повинна перевищувати 25 с. Матеріал заготовки – латунь ЛС59 ($L_m = 5,1 \text{ кДж/кг}$, $T_m = 2500^\circ\text{C}$, $T_{\text{пл}} = 1230^\circ\text{C}$, $k = 1,17 \text{ Вт/(см}\cdot\text{град)}$, $\alpha = 0,34 \text{ см}^2/\text{с}$, $\rho = 6,2 \cdot 10^{-3} \text{ кг/см}^3$). Використати дані експериментальних досліджень по моделюванню процесу обробки таких отворів. Література додаткова [3]
15-17	Тема 5.6. Шляхи параметричного керування режимом обробки. Аналіз конструкцій лазерних технологічних установок відомих у минулому виробників та сучасних показав, що, незважаючи на суттєві якісні зміни, насамперед, випромінювача, принцип управління режимом його роботи залишився незмінним – вплив на процес збудження активного середовища. Для лазерів з імпульсним накачуванням управління зводиться до зміни рівня та частоти подачі енергії накачування до джерел збудження активного середовища (до лампи накачування або лінійок діодів – для твердотільних лазерів) або за рахунок зміни напруги або ємності накопичувача. Режим роботи лазерів з безперервним накачуванням змінюється впливом на розрядний струм через діоди або лампу накачування (твердотільні лазері) або газорозрядної камери (газові лазері). Для безперервного режиму генерації це призводить до одночасної зміни просторових характеристик пучка випромінювання (діаметра пучка, його модового складу та кута розбіжності). Для ослаблення пучка зазвичай використовують поглинаючі (нейтральні) або дзеркальні світлофільтри (інтерференційні дзеркала), що забезпечують вибіркову дію на пучок випромінювання: просторові (кут розбіжності та поперечний розмір) та тимчасові його параметри залишаються практично незмінними. Розроблена методика складатиметься з таких процедур. • проектування (модернізація) резонатора технологічного лазера (посадання кривизни дзеркал та їх взаємного розташування) для формування пучка випромінювання із заданими просторовими характеристиками при використанні в ньому обраного активного середовища (з урахуванням його розмірів); • модернізація формуючої лінії накачування (ФЛН) (ємності С та індуктивності L її розрядного контуру) для генерації імпульсу випромінювання заданої тривалості; • експериментальне дослідження розробленого (модернізованого) випромінювача з метою побудови його експлуатаційних характеристик (імпульсної енергії, тривалості та кута розбіжності пучка випромінювання), подібних до залежностей рис. 2; • вибір рівнів варіювання керованого параметра (енергії Е), визначення рівня енергії накачування (напруги U_n на обкладках ємності С), вище за який зміни тривалості, розміру та кута розбіжності пучка випромінювання незначні; • підбір світлофільтрів для "грубого" зміни енергії випромінювання та рівня енергії накачування для "тонкого" її регулювання до необхідного рівня. Завдання на СРС: Дайте фізичне пояснення одночасного впливу рівня та схеми збудження активного середовища лазера на енергетичні, часові та просторові характеристики променя. Яким технологічним оснащенням лазера можна частково реалізувати принципи параметричного керування властивостями променя? Література додаткова – [4]
17 18	Тема 5.7. Нерезимні методи підвищення якості ЛРО. Деякі показники якості операцій ЛРО мають складні зв'язки з керуючими факторами процесу обробки тому їх врахування як складову узагальненого показника іноді не дає можливості встановити режим обробки, задовольняючий усім вимогам до технологічної операції. Тому в деяких випадках складові такого класу виключаються із узагальненого показника або вимоги до них загрубляються, а задовольняння вимог до них перекладаються на додаткові впливи на процес обробки спеціальним і методами.

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: полужирный

Отформатировано: Отступ: Слева: -0,2 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см, интервал Перед: 0 пт, после: 0 пт, междустрочный, множитель 0,8 ин

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Основной текст, междустрочный, множитель 0,8 ин

отформатировано: Шрифт: 11 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт

Отформатировано: Обычный, междустрочный, множитель 0,8 ин

отформатировано: Шрифт: не курсив

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,1 см, Справа: -0,1 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: полужирный

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: не полужирный

умінь прогнозування результатів та проектування технологічної операції, то всі лабораторні роботи пов'язано з цією діяльністю фахівця.

Таблиця 4. Перелік лабораторних робіт

№ з/п	Назва лабораторної роботи	Кількість ауд. годин
1	Прогнозування результатів технологічної операції та проектування режимів лазерної розмірної обробки за аналітичними методами, оцінка якості проектування. Навчальний посібник 1 до роботи № 1: https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=uahttp://ltft.kpi.ua/http://ltft.kpi.ua/ua/	8
2	Проектування режимів лазерної розмірної обробки експериментальними методами. Навчальний посібник 1 до роботи № 2 http://ltft.kpi.ua/ua/ https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=ua	8
3	Оформлення результатів експериментів, обробка фактичного матеріалу, висновки про якість аналітичних прогнозних моделей процесу ЛРО, захист робіт Параметричне керування режимом лазерного опромінювання Додаткова література [4]: https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254738	2

6. Самостійна робота

Самостійна робота (48 год) студента полягає у підготовці до лекційних (9 год.), практичних (9 год.) і лабораторних занять (10 год.) шляхом опрацювання рекомендованої літератури і підготовці відповідей на контрольні запитання для лекцій і лабораторних занять, виконання розрахунково-графічної роботи (10), а також у підготовці до заліку (10 год.).

№ з/навч.	Назви тем і питань, що виноситься на самостійне опрацювання та посилання на навчальну літературу	Кількість годин СРС
1	Тема 1.1. Порівняння технологічних та техніко-економічних показників, виявлення переваг та недоліків лазерної розмірної обробки (ЛРО): - можливості створення комбінованого або гібридного інструментів на базі лазерного променя та більш дешевих засобів (енергетичних полів, газових струменів, потоків, тощо) Література: базова - [1] додаткова – [1 - 4]	1
2	Тема 2.1. Етапи діяння лазерного променя на заготовку: - шляхи підвищення ефективності використання променистої енергії на усіх етапах її перетворення та використання. Література: додаткова – [1] Тема 2.2. Види впливу опромінення на матеріал заготовки: - вплив фазового стану матеріалу заготовки в зоні опромінення на кількісні та якісні показники технологічної операції, оптимізація стану матеріалу. Література: додаткова – [1, 2] Тема 2.3. Шляхи керування результатами лазерного опромінення: - параметричне керування пучком лазерного випромінювання резонаторними та поза резонаторними засобами Література: базова – [1] Література додаткова [3]	1 1

3	Тема 3.1. Обставини та умови проектування технологічної операції ЛРО: - шляхи поширення корисної інформації на базі даних креслення виробу або Технічного Завдання (ТЗ) на проектування технологічної операції. Література: базова – [2] Тема 3.2. Алгоритм проектування технологічної операції ЛРО: - оцінити кількісно на вільному матеріалі (метал, діелектрик) вагову складову теплофізичних його параметрів на темп нагрівання заготовки лазерним променем; - скласти перелік необхідних діянь на процес лазерної розмірної обробки з метою оптимізації фази нагрівання матеріалу в зоні опромінення Література: додаткова – [3]	1	Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал: 0 пт Перед: 0 пт Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см, интервал: 0 пт Перед: 0 пт Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал: 0 пт Перед: 0 пт Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см, интервал: 0 пт Перед: 0 пт
	Тема 4.1. Методи управління формою попереку порожнини: - оцінити на конкретних прикладах техніко-економічні показники операцій обробки в дальній та ближній зонах. Література: додаткова – [2] Тема 4.2. Формування та перетворення каустики пучка випромінювання: - характеристики якості лазерного променя BPP, M² та шляхи їх покращення впливом на параметри резонатору Література: додаткова – [1] Тема 4.3. Схеми формоутворення глибоких отворів з малим попереком: - ознайомитися із закономірностями перетворення пучка лазерного випромінювання системою лінз (об'єктивами); Література базова [1] Література додаткова [2] Тема 4.4. Схеми обробки точних мікро отворів складного профілю: - доказати можливості компенсації хроматичної аберації об'єктивами із системою лінз, виготовлених із різних за оптичною густиною матеріалів (ахроматами); Література додаткова [2] 4.5. Методи управління повздожньою формою порожнини: - описати технологічний принцип обробки надглибоких отворів ($l/d > 12$); в режимі газолазерної обробки або над короткими імпульсами - описати технологічний принцип обробки мікро отворів мікро імпульсами (пічками мкс тривалості) ($d < 5$ мкм). Література: додаткова [2]	1	Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал: 0 пт Перед: 0 пт Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал: 0 пт Перед: 0 пт
	Тема 5.1. Прогнозування результатів обробки за аналітичними моделями: - особливості аналітичного та експериментального методів проектування; методика розробки аналітичних (функціональних) моделей процесу лазерної обробки; теплові концепції формоутворення порожнин; феноменологічні моделі: прогнозування результатів обробки в використанням аналітичних моделей. Література базова [1], [2], додаткова [1] Тема 5.2. Проектування режимів ЛРО за аналітичними моделями: - аналітичне рішення рівняння теплопровідності із спрощеннями J. Steffen'a, прослідити етапи та результати зміння рівняння. Тема 5.3. Дослідження та моделювання операцій ЛРО: - експериментальні методи вибору режимів обробки: одно факторні методи досліджень процесу; методика активного багатфакторного експерименту для визначення режимів лазерної обробки. Класифікація факторів за керованістю та мінливістю. Огляд методів ранжування керуємих факторів. Література: додаткова - [1] Тема 5.4. Проектування режимів ЛРО. Одно критеріальні задачі:	1	Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал: 0 пт Перед: 0 пт Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал: 0 пт Перед: 0 пт Отформатировано: Отступ: Первая строка: 0 см, интервал: 0 пт, Поз.табуляции: нет в 1,14 см Перед: 0 пт Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал: 0 пт Перед: 0 пт

- аналіз значності впливу факторів процесу на розмірні результати обробки: методика, експериментальні плани, ранжировочні ряди керуємих факторів по їх впливу на поперечну та повздовжню форму порожнини, на точність обробки. Література: базова – [1], [2]	2
Тема 5.5. Проектування режимів ЛРО. Багато критеріальні задачі. - порівняти оптимальні за різними критеріями оптимальності експериментальні плани з точки зору найшвидшого досягнення результату достатньої точності в умовах проектування режимів обробки;	4
- виконати в межах співробітників кафедри експертну оцінку впливу керуємих факторів на точність отворів після лазерної обробки, побудувати рангову діаграму;	1
- зробити аналіз якостей (переваг і недоліків) методів оптимізації багатокритеріальних технологічних задач. Література: базова – [1], [2];; додаткова - [1]	2

7. Політика викладання та засвоєння освітнього компоненту

Правила відвідування занять

Відвідування лекцій, практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання.

Для студентів, які беруть на себе відповідальність за організацію і планування свого часу для навчання, є можливість опановувати дисципліну у змішаному режимі: ознайомлення з теоретичним матеріалом лекцій і розв'язування практичних завдань – самостійно, за необхідності проведення консультацій викладачем згідно графіку консультацій і відведеного на них часу, у відповідності до педагогічного навантаження викладача. Лабораторні роботи виконуються у груповому режимі під керівництвом відповідального викладача.

Правила поведінки на заняттях.

Правила поведінки на заняттях регламентуються етичними нормами: всі учасники освітнього процесу в університеті повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», загальноприйнятих моральних принципів, підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності, дбайливо ставитися до університетського майна.

Під час аудиторних занять студенти повинні дотримуватись діючих правил охорони праці, безпеки життєдіяльності і правил пожежної безпеки, а в разі навчання за дистанційною формою виконувати вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я під час роботи з екранними пристроями.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Студенти зобов'язані дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Порушення термінів виконання певного виду робіт враховується згідно рейтингової системи оцінювання. Під час дії воєнного стану штрафні бали не нараховуються.

Пропущені контрольні заходи:

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів виконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання екзамену в основну сесію.

Добавлено примечание (ТЗ): ВАЖЛИВО

Добавлено примечание (Т4): Важно!

Політика щодо академічної доброчесності докладно описана у Кодексі Честі КІП ім. Ігоря Сікорського (<https://kpi.ua/code>) і передбачає повну відповідальність студента за те, що всі виконані ним завдання відповідають принципам академічної доброчесності.

отформатировано: Основной шрифт абзаца, Шрифт: курсив

отформатировано: Шрифт: курсив

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання

Поточний контроль.

За темою лекційних занять, на практичних роботах проводяться **експрес опитування** за пройденими раніше темами, які спонукають кращому розумінню матеріалу, що викладається, та **опитування за темою** лекції або заняття.

Календарний контроль.

Для контролю поточного стану виконання вимог **силабусу** двічі на семестр за графіком навчального процесу Університету або Інституту проводяться модульні контрольні роботи, тема яких викладена в Додатку В до сидабусу, а система оцінювання наведена в РСО освітнього компоненту.

Семестровий контроль.

В якості контролю знань, опанованих студентами за семестр викладання освітнього компоненту, навчальним планом передбачено складання заліку, умови допуску до якого та принцип оцінювання викладено в РСО освітнього компоненту.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання студентів

Розподіл навчального часу за видами занять і завдань освітнього компоненту згідно з робочим навчальним планом кредитного модуля.

<u>Семестр</u>	<u>Всього (кредит/годин)</u>	<u>Розподіл годин за видами занять</u>						<u>Кількість МКР</u>	<u>Вид інд. завд.</u>	<u>Семестрова атестація</u>	
		<u>Лекції</u>	<u>Практичні заняття</u>	<u>Семінари</u>	<u>Лабораторні роботи</u>	<u>Комп'ютерний практикум</u>	<u>СРС</u>				
							<u>Всього</u>				<u>На виконанн я індивід. завдання</u>
7	4.0/120	36	18	–	18	–	48	10	1	РГР	залік

Отформатировано: интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Справа: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт, русский

отформатировано: Шрифт: 11 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт, русский

отформатировано: Шрифт: 11 пт

отформатировано: Шрифт: 11 пт, русский

отформатировано: Шрифт: 11 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см, интервал Перед: 0 пт

1. Рейтинг студента з освітнього компоненту розраховується виходячи із 100-бальної шкали, з них **52 бали складає стартова шкала**. Стартовий рейтинг (протягом семестру) складається з балів, що студент отримує за:

- роботу на практичних заняттях (**18 занять**);
- виконання лабораторних робіт (**3 роботи**);
- виконання розрахунково-графічної роботи (**1 робота**).

2. Критерії нарахування балів:

2.1. Робота на практичних заняттях:

- активна творча робота – **1 бали × 18 = 18**;
- робота з позитивним результатом – **0,5 бал × 18 = 9**;
- пасивна робота – **0 балів × 0**.

2.2. Виконання лабораторних робіт:

Лаб.робота № 1:

- бездоганна робота – **8 балів**;
- є певні недоліки у підготовці та/або виконанні роботи – **6 балів**;
- робота не виконана або не захищена – **0 балів**.

Лаб.робота № 2:

- бездоганна робота – **10 балів**;
- є певні недоліки у підготовці та/або виконанні роботи – **8 балів**;
- робота не виконана або не захищена – **0 балів**.

Отформатировано: Обычный, Отступ: Слева: 0 см, Первая строка: 0 см, Поз.табуляции: 1 см, по левому краю

Лаб.робота № 3:

- бездоганна робота – **4 бали**;
- є певні недоліки у підготовці та/або виконанні роботи – **2 бала**;
- робота не виконана або не захищена – **0 балів**.

2.3. Виконання розрахунково-графічної роботи (РГР):

- творчо виконана робота – **12 балів**;
- роботу виконано з незначними недоліками – **8 балів**;
- роботу виконано з певними помилками – **5 балів**;
- роботу не зараховано (завдання не виконане або є грубі помилки) – **0 балів**.

– примітка: За кожний тиждень запізнення з поданням РГР на перевірку нараховується **штрафний $r_{ш}$ -1 бал (усього не більше –3 балів)**.

3. Умовою **позитивної першої атестації** (на 8 тижні) є отримання не менше **11 балів** та виконання першої лабораторної роботи (на час атестації).

4. Умовою **позитивної другої атестації** (на 14 тижні) – отримання не менше **22 балів**, виконання першої лабораторної роботи та першого етапу другої роботи (на час атестації) за умови подання для контролю РГР.

5. Умовою допуску до заліку є зарахування всіх лабораторних робіт, РГР та стартовий рейтинг **не менше 26 балів**.

6. На заліку студенти повинні виконати *письмову контрольну роботу* або дати *усну відповідь*. Кожне завдання повинно утримувати два теоретичних запитання (завдання) і одне практичне. Кожне завдання складено з Переліку запитань до заліку з освітнього компоненту. Кожне запитання оцінюється у **16 балів** за такими критеріями:

– «**відмінно**», повна відповідь, не менше **95%** потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до рівня «**умінь**», (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – **16-15 балів**;

– «**дуже добре**» майже повна відповідь, не менше **85%** потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до рівня «**умінь**», (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – **14-13 балів**;

– «**добре**», достатньо повна відповідь, не менше **75%** потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до рівня «**умінь**» або є незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними неточностями) – **12-11 балів**;

– «**задовільно**», неповна відповідь, не менше **65%** потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – **10-9 балів**;

– «**достатньо**», неповна відповідь, не менше **60%** потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – **8-7 балів**;

– «**незадовільно**», відповідь не відповідає умовам до «достатньо», менше **60%** – **0 балів**.

7. Розрахунок шкали семестрового рейтингу:

$$r_c = \sum(r_{лр} + r_{лр} + r_{лр}) = 18 + 22 + 12 = 52 \text{ бали}$$

$$RD = r_c + r_E = (r_{лр} + r_{лр} + r_{лр}) + r_E = 100 \text{ балів}$$

7. * Для допуску до заліку студенти повинні захистити лабораторні роботи та виконати і захистити РГР, та мати стартовий рейтинг не менше ніж **0,5 r_c (26 балів)**.

8. Студенти, що з поважних причин мають пропуски лекційних, лабораторних занять допускаються до здавання робіт лише за наявності медичної довідки.

9. Штрафні та заохочувальні бали за (не більше 10% від r_c для кожної групи):

- пропуск лабораторної роботи без поважної причини - (-) 1 бал;
- несвоєчасне (пізніше ніж на тиждень) подання РГР (-) 3 бали;
- участь у факультетській олімпіаді з дисципліни, модернізації лабораторних робіт, виконання завдань із удосконалення дидактичних матеріалів з дисципліни надається від 5 до 10 заохочувальних балів.

отформатовано: Шрифт: 12 пт

10. Сума стартових балів та балів за залікову контрольну роботу переводиться до залікової оцінки згідно з таблицею:

Бали	Оцінка
100...95	Відмінно
94...85	Дуже добре
84...75	Добре
74...65	Задовільно
64...60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Стартовий рейтинг менше ніж 0,5 r_c (26 балів). Є не зараховані лабораторні роботи або не зарахована РГР	Не допущено

9. Додаткова інформація з освітнього компонента

Питання для самопідготовки до виконання РГР:

<https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254721>

Питання для самопідготовки до складання заліку:

<https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254720>

Приклад тесту за умови складання заліку on-line:

<https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254718>

Сума стартових балів та балів за екзаменаційну роботу переводиться у рейтингову оцінку згідно з таблицею 2.

Екзамен в умовах дистанційного навчання проводиться через складання тесту on-line в системі дистанційного навчання Moodle.

Тест складається з 20 питань, які випадковим способом обираються з бази питань. Кожне питання оцінюється в 2 бали.

Максимальна кількість балів, які можна отримати за складання тесту $20 \times 2 \text{ б.} = 40 \text{ б.}$ Правильних відповідей на питання може бути більше однієї, що програмно враховано при нарахуванні балів.

Тест зараховується, якщо студент набрав не менше від 60% від максимальної кількості балів, що становить не менше 24 балів.

Сума стартових балів та балів за екзаменаційний тест переводиться у рейтингову оцінку згідно з таблицею 2:

Таблиця 2. Переведення суми стартових і екзаменаційних балів у рейтингову оцінку з кредитного модуля RD:

$RD = R_c + R_E$	Оцінка ECTS	Традиційна оцінка
------------------	-------------	-------------------

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: По ширине, Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

отформатировано: Шрифт: 12 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0 см, интервал Перед: 0 пт

Отформатировано: Отступ: Слева: 0,63 см, Первая строка: 0,12 см, интервал Перед: 12 пт, нумерованный + Уровень: 1 + Стиль нумерации: 1, 2, 3, ... + Начать с: 9 + Выравнивание: слева + Выровнять по: 1,27 см + Отступ: 1,9 см, Поз.табуляции: нет в 1,27 см

Отформатировано: Шрифт: (по умолчанию) Times New Roman

отформатировано: Шрифт: не полужирный, подчеркивание, Цвет шрифта: Синий

Отформатировано: интервал после: 12 пт

Добавлено примечание (T5): якщо залік, то просто R

Отформатировано: По центру

95...100	A	відмінно
85...94	B	добре
75...84	C	
65...74	D	задовільно
60...64	E	
< 60	F*	незадовільно
$R_c < 30$ або не виконані інші умови допуску до екзамену	F	не допущений

1. Додаткова інформація з освітнього компонента

Питання для самопідготовки до виконання РГР:

<https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=227816>

Питання для самопідготовки до складання екзамену:

<https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=227819>

<https://do.ipk.kpi.ua/mod/page/view.php?id=90832>

Приклад тесту за умови складання екзамену on-line:

<https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=221609>

Силлабус освітнього компонента:

<https://campus.kpi.ua/tutor/index.php?mode=mob&show&irid=254666>

Робочу програму освітнього компонента (силлабусу):

Складено: професор, д.т.н., професор Котляров Валерій Павлович

Ухвалено оновлення силлабусу: кафедрою ЛТ та ФТТ (протокол № 4-5 від 30.11.2022 р.)

Погоджено Методичною комісією НН_ІМЗ ім С.О. Патона

(протокол № 05/23 5/22 від 11.12.2022-2023 р.)

Отформатировано: По центру

Отформатировано: По центру

Отформатировано: По центру

Отформатировано: По центру

Отформатировано: По центру

Отформатировано: По центру

Отформатировано: интервал после: 6 пт

отформатировано: Шрифт: курсив

Отформатировано: интервал Перед: 6 пт

отформатировано: Шрифт: не полужирный, курсив, Цвет шрифта: Синий

отформатировано: Шрифт: не полужирный, курсив, Цвет шрифта: Светло-синий